



Захар Тропін

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного права
Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2533-6451>
Researcher ID: ACK-7940-2022
zakhar.tropin@gmail.com

УДК 341.1:341.6

ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПЕРЕГЛЯДУ УЧАСТІ/ОБМЕЖЕННЯ УЧАСТІ/ВИКЛЮЧЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

АНОТАЦІЯ. У науковій літературі питання правомірності правонаступництва Російської Федерації (РФ) в Організації Об'єднаних Націй (ООН), виключення РФ з ООН або призупинення її членства розглядають окремо, або в контексті загального питання реформування системи ООН. Натомість у практичній площині ці питання не розділяються і ставляться як один запит на обмеження або припинення діяльності РФ в ООН. З іншого боку, фахівці майже завжди вказують на політизованість цього питання і що, таким чином, наявності політичної волі держав буде цілком досить для виключення/призупинення членства РФ в ООН. Водночас питання перебування держави в межах ООН, або призупинення її членства, не повністю є політичним питанням і набагато в чому залежить від правових інструментів цієї організації.

Метою статті є розгляд правових аспектів проблеми виключення/призупинення членства РФ в ООН і дослідження усіх варіантів здійснення цих дій, беручи до уваги статутні документи і практики цієї організації, а також виділення найбільш оптимальних шляхів задля досягнення обмеження участі РФ в ООН.

З огляду на положення статутних документів ООН та існуючої ситуації фактично є три шляхи впливу на членство РФ в ООН: і) виключення РФ з ООН; ii) розгляд питання про правомірність правонаступництва РФ щодо місця Союзу Радянських Соціалістичних Республік в ООН; та iii) призупинення членства РФ у межах ООН.

Виключення або призупинення членства РФ в ООН, з огляду на наявність у неї права вето в Раді Безпеці, нині неможливо. Проте ці заходи можуть бути реалізовані за умови реалізації сценарію, який був застосований до делегації Південно-Африканської Республіки (ПАР) у 1974 р., а саме – неприйняття повноважень від російської делегації та її не допуск до діяльності в межах сесії Генеральної Асамблеї ООН. У цьому випадку стає можливим розгляд питання про виключення або призупинення членства РФ у ООН в межах Ради Безпеки з наступною передачею відповідної рекомендації Генеральній Асамблеї ООН. Проте такий сценарій істотно залежить від політичних чинників, зокрема можливості Комітету з повноважень Генеральної Асамблеї надати відповідні рекомендації щодо неприйняття повноважень делегації РФ.

Сценарієм, який мінімізує політичний чинник, є запит від Генеральної Асамблеї до Міжнародного Суду ООН про надання консультативного висновку щодо правових підстав та умов правонаступництва держав щодо членства в ООН. Залежно від відповіді Міжнародного Суду ООН на це питання, може виникнути можливість поставити питання про неправомірність правонаступництва РФ місця в ООН у правовій площині.

Ключові слова: право міжнародних організацій; правонаступництво держав; Організація Об'єднаних Націй; мирне вирішення міжнародних спорів; Міжнародний Суд ООН; агресія Російської Федерації; право міжнародної безпеки.

Протягом багатьох років незалежності України точиться дискусія щодо правомірності порядку правонаступництва після розпадку Союзу Радянських Соціалістичних Республік (далі – СРСР). Ця проблема охоплює багато аспектів, одні з яких є вирішеними (правонаступництво щодо міжнародних договорів, щодо територій, принаймні в основних питаннях), інші викликають багато запитань (зокрема, питання власності та боргів СРСР). До останньої категорії також належить правонаступництво місця СРСР у міжнародних організаціях, зокрема Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН). Водночас агресія Російської Федерації (далі – РФ) проти України й інші масові порушення міжнародного права, які вчиняє ця держава, ставлять загальне питання про правомірність її знаходження в ООН.

У науковій літературі питання правомірності правонаступництва РФ в ООН, виключення РФ з ООН або призупинення її членства розглядають окремо¹, або в контексті загального питання реформування системи ООН². Натомість у практичній площині ці питання не розділяються і ставляться як один запит на обмеження або припинення діяльності РФ в ООН³. З іншого боку, фахівці майже завжди вказують на політизованість цього питання⁴ і що, таким чином, наявності політичної волі держав буде цілком досить для виключення/призупинення членства РФ в ООН.

Водночас питання перебування держави в межах ООН, або призупинення її членства, не повністю є політичним питанням і набагато в чому залежить від правових інструментів цієї організації.

Метою дослідження є розгляд правових аспектів проблеми виключення/призупинення членства РФ в ООН і дослідження усіх варіантів здійснення цих дій, беручи до уваги статутні документи та практики цієї організації, а також виділення найбільш оптимальних шляхів задля досягнення обмеження участі РФ в ООН.

З огляду на положення статутних документів ООН та існуючої ситуації фактично є три шляхи впливу на членство РФ в ООН: i) виключення РФ з ООН; ii) розгляд питання про правомірність правонаступництва РФ щодо місця СРСР в ООН; та iii) призупинення членства РФ у межах ООН.

i) виключення РФ з ООН

Відповідно до ст. 6 Статуту ООН, держава яка систематично порушує принципи Статуту ООН може бути виключена з організації⁵. Таке рішення ухвалює Генеральна Асамблея за рекомендацією Ради Безпеки.

¹ Буроменський М, 'Міжнародно-правові проблеми постійного членства Російської Федерації в Раді Безпеки ООН' (2014) 1 Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України 208–21.

² Тимченко Л, Кононенко В, 'Політико-правові уроки війни: міжнародна безпека потребує реформи ООН' (2023) (Спецвипуск) Український часопис міжнародного права 168.

³ Соломко І, 'Рада безпеки ООН не готова навіть говорити про позбавлення РФ всіх повноважень – інтерв'ю з послом України при ООН Кислицею' (*Голос Америки*, 01.01.2024) <https://www.holosameryky.com/a/interview_kyslytsya_oon/7420541.html> (дата звернення: 28.01.2024).

⁴ Ogyzko L, 'Ukraine's case on expelling Russia from the UN' (*The Kyiv Independent*, 28.06.2023) <<https://kyivindependent.com/lesia-ogyzko-ukraines-case-on-expelling-russia-from-the-un>> (accessed: 28.01.2024).

⁵ Статут Організації Об'єднаних Націй <https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf> (дата звернення: 29.01.2024).

Нині очевидними є систематичність порушення РФ принципів Статуту ООН, приписів міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права. Про це, зокрема, зазначає Генеральна Асамблея ООН у своїх резолюціях⁶, Міжнародний суд ООН⁷, Європейський суд з прав людини⁸ та Міжнародний кримінальний суд⁹. Тому наявні всі правові підстави для виключення РФ з ООН. Проте очевидно, що натепер цей сценарій не може бути реалізований з огляду на необхідність рекомендації Ради Безпеки, яка, враховуючи право вето РФ, не буде надана.

ii) розгляд питання про правомірність правонаступництва РФ щодо місця СРСР в ООН

При всій згоді з тим, що РФ маніпулятивним шляхом отримала місце СРСР в ООН¹⁰, варто все ж таки зазначити, що з юридичної точки зору не все так однозначно і в правовому полі мають бути розставлені певні акценти з цього питання. Спершу варто зазначити, що статутні документи ООН не містять положень щодо правонаступництва членства в цій організації. Таким чином, це питання нині врегульовано практикою, яка склалася в ООН, а також її внутрішніми документами, зокрема висновками Помічника Генерального Секретаря ООН з правових питань¹¹ та Шостого (правово-

⁶ Зокрема: 68/262. Territorial Integrity of Ukraine: Resolution adopted by the General Assembly on 27 March 2014 <<https://digitallibrary.un.org/record/767883?ln=en>> (accessed: 29.01.2024); ES-11/1. Aggression against Ukraine: Resolution adopted by the General Assembly on 2 March 2022 <<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/293/36/pdf/n2229336.pdf?token=RotGq3UM0rtbcwN6GH&fe=true>> (accessed: 29.01.2024); ES-11/2. Humanitarian consequences of the aggression against Ukraine: Resolution adopted by the General Assembly on 24 March 2022 <<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/301/67/pdf/n2230167.pdf?token=0qR1FwFTqFuF4DcSrP&fe=true>> (accessed: 29.01.2024); ES-11/3. Suspension of the rights of membership of the Russian Federation in the Human Rights Council: Resolution adopted by the General Assembly on 7 April 2022 <<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/312/47/pdf/n2231247.pdf?token=0WCt3SihOm2bFfyUTG&fe=true>> (accessed: 29.01.2024); ES-11/4. Territorial integrity of Ukraine: defending the principles of the Charter of the United Nations: Resolution adopted by the General Assembly on 12 October 2022 <<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/630/66/pdf/n2263066.pdf?token=4ciHftLhnNSD01Jj1r&fe=true>> (accessed: 29.01.2024); ES-11/5. Furtherance of remedy and reparation for aggression against Ukraine: Resolution adopted by the General Assembly on 14 November 2022 <<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/693/55/pdf/n2269355.pdf?token=R3jb9T5sfS196wlcSN&fe=true>> (accessed: 29.01.2024); ES-11/6. Principles of the Charter of the United Nations underlying a comprehensive, just and lasting peace in Ukraine: Resolution adopted by the General Assembly on 23 February 2023 <<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n23/063/07/pdf/n2306307.pdf?token=DTz1xchTXuxOkwXQSp&fe=true>> (accessed: 29.01.2024).

⁷ Allegations of Genocide under the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Ukraine v. Russian Federation), Provisional Measures, Order of 16 March 2022, I.C.J. Reports 2022 <<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/182/182-20220316-ord-01-00-en.pdf>> (accessed: 29.01.2024).

⁸ Press Release, The European Court Grants Urgent Interim Measures in Application Concerning Russian Military Operations in Ukrainian Territory, ECHR 068 (2022), (March 1, 2022) <<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=003-7272764-9905947>> (accessed: 29.01.2024).

⁹ Press Release, Situation in Ukraine: ICC Judges Issue Arrest Warrants Against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova, ICC, (March 17, 2023) <<https://www.icc-cpi.int/news/situation-ukraine-icc-judges-issue-arrest-warrants-against-vladimir-vladimirovich-putin-and>> (accessed: 29.01.2024).

¹⁰ Kuleba D, 'Ukrainian Foreign Minister Dmytro Kuleba: Russia must be removed from the United Nations Security Council' (The Hill, 15 March 2023) <<https://thehill.com/opinion/international/3900628-ukrainian-foreign-minister-dmytro-kuleba-russia-must-be-removed-from-the-united-nations-security-council>> (accessed: 28.01.2024).

¹¹ The succession of States in relation to membership in the United Nations: memorandum prepared by the Secretariat. Document A/CN.4/149 and Add.I, (Yearbook of the International Law Commission, Vol. II, 1962) <https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1962_v2.pdf> (accessed: 29.01.2024).

го) комітету Генеральної Асамблеї ООН¹². Якщо проаналізувати цей масив норм, то можна дійти висновку, що практика ООН у питаннях правонаступництва щодо членства держав не є однозначною, а тому з упевненістю можна сказати, що правові норми з цього питання не є сталими.

Під час розгляду питання правонаступництва РФ, як прецеденту, який був порушений, зазвичай згадують приклад правонаступництва держав після розпаду Югославії. Водночас ситуація з правонаступництвом щодо Югославії відбувалася після ситуації з РФ. Крім того, зазначені документи виникли на тлі іншого прецеденту, а саме правонаступництва Індії та Пакистану після деколонізації Британської Індії¹³. У контексті правонаступництва варто також згадати приклад членства Чехії та Словаччини в ООН після розпаду Чехословаччини¹⁴. Проте задля мети цього дослідження інтерес викликає два перші прецеденти, оскільки саме вони продемонстрували дещо різні підходи до вирішення підходу правонаступництва держав щодо членства в ООН.

У ситуації з Пакистаном та Індією, незважаючи на намір Великої Британії створити дві нові держави, ООН для своїх цілей пристала до позиції, що Британська Індія продовжила своє існування як Індія (потім – Республіка Індія), а Пакистан був відокремлений від території Індії¹⁵. З огляду на це, Індія продовжила існувати як держава і як член ООН, а Пакистан мав пройти процедуру вступу в ООН. Таким чином в ООН сформувалися такі позиції щодо правонаступництва членства в ООН: 1) зміна конституційного ладу або зміна кордонів не означає те, що член ООН припинив існувати, необхідне зникнення держави як суб'єкта міжнародного права для того щоб констатувати припинення його права та обов'язків (зокрема щодо членства в ООН); 2) нові держави за будь-яких обставин мають пройти процедуру прийняття членства до ООН; та 3) кожна справа щодо членства в ООН має розглядатись в індивідуальному порядку¹⁶.

З іншого боку, з самого початку ситуація Індії, Пакистану викликала багато запитань¹⁷. По-перше, Велика Британія однозначно виявляла свою позицію в тому, що обидві держави отримали незалежність як нові держави, про що, зокрема, зазначалося в Акті незалежності Індії 1947 р. По-друге, угода про перерозподіл прав між Індією та Пакистаном (яка і передбачала перехід прав щодо міжнародних організацій від Британської Індії до Індії) суперечила зазначеному акту і була укладена під тиском, про що неодноразово зазначав Пакистан у своєму листуванні з ООН. По-третє, інші спеціалі-

¹² First Committee: admission of new Members: letter, dated 8 October 1947, addressed to the Chairman of the 1st Committee / from the Chairman of the 6th Committee, A/C.1/212 (1947) <<https://digitallibrary.un.org/record/697903?ln=en>> (accessed: 29.01.2024).

¹³ Misra K, 'Succession of States: Pakistan's Membership in the United Nations' (1965) 3 Canadian Yearbook of International Law 281.

¹⁴ Mathernovi K. 'Federalism That Failed: Reflections on the Disintegration of Czechoslovakia' (1993) 1 New Europe Law Review 477.

¹⁵ Misra (n 13) 281.

¹⁶ First Committee: admission of new Members: letter, dated 8 October 1947 (n 12).

¹⁷ Scharf M, 'Musical Chairs: The Dissolution of States and Membership in the United Nations' [1995] 28 (1) Cornell International Law Journal 29.

зовані установи й організації істотно відійшли від загального підходу щодо членства Індії та Пакистану в ООН. Ба більше, у 1961 р. ООН сама відійшла від зазначених вище принципів, коли вирішувалося питання щодо виходу Сирії з Об'єднаної Арабської Республіки – Сирія не проходила процедуру вступу в ООН¹⁸.

Приклад Пакистану – Індії став одним із чинників того, що в теорії міжнародного права виникла своєрідна “теорія континуїтету” держав щодо членства в міжнародних організаціях. За цією теорією держава може продовжувати вважатись членом організації, якщо зберегла за собою значну частину території держави та суть юридичної ідентичності попереднього члена організації¹⁹. І це значно відрізняється від правонаступництва, оскільки при правонаступництві попередня держава припинила існувати і нові держави заміщують попередню державу²⁰, а права й обов'язки попередниці не продовжуються. Ця проблема стала однією з причин ухвалення компромісного тексту Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів²¹.

Якщо ж говорити про ситуацію з розпадом Югославії, то, незважаючи на: і) рішення від 27 квітня 1992 р. про те, що Сербія та Чорногорія залишаються в державі Югославія²² (і таким чином декларувалось продовження існування Югославії); ii) що інші колишні республіки Югославії від'єднувались від неї в різні часи; та iii) що Союзна Республіка Югославія (далі – СРЮ) зберегла значну (але не переважну) частину території, ресурсів, державних установ та збройних сил колишньої Югославії, ООН пристало на позицію, що СРЮ має пройти процедуру вступу в ООН як нова держава²³. Юридичні причини цього рішення полягають у тому, що: і) не було договору який би врегулював питання розпаду Югославії і передбачав продовження членства СРЮ в ООН; ii) інші колишні республіки Югославії вже в статусі нових держав заявили, що колишня Югославія припинила існувати і, відповідно, СРЮ не може претендувати на її місце в ООН; та iii) рішеннями Арбітражної комісії Міжнародної конференції від колишньої Югославії²⁴ було підтверджено, що Югославія, як держава, припинила існування, а СРЮ є новою державою²⁵.

РФ вжила усіх заходів для того, щоб її ситуація відповідала прецеденту Індії – Пакистану. Інакше кажучи, РФ усіяко намагалась і намагається про-

¹⁸ Хоча, з іншого боку, такий відхід від попереднього підходу може бути обґрунтований тим, що лише три роки до цього Сирія приєдналась до Об'єднаної Арабської Республіки.

¹⁹ Schachter O, 'The Development of International Law Through the Legal Opinions of the United Nations Secretariat' (1948) 25 *British Yearbook of International Law* 91.

²⁰ Crawford J, *The Creation of States in International Law* (2nd edn, Oxford University Press 2006).

²¹ Vienna Convention on succession of States in respect of treaties, 1978, 1946 UNTS 3 <https://treaties.un.org/doc/Treaties/1996/11/19961106%2005-51%20AM/Ch_XXIII_02.pdf> (accessed: 29.01.2024).

²² Jovanovic V, 'The Status of the Federal Republic of Yugoslavia in the United Nations' (1997) 21 (5) *Fordham International Law Journal* 1719.

²³ Resolution adopted by the Security Council (1992) No777, U.N. Doc. S/RES/777 and Resolution adopted by the General Assembly (1992) No47/1, U.N. Doc. A/RES/47/1.

²⁴ Degan V, "Correspondents" *Agora: U.N. Membership of the Former Yugoslavia* (1993) 87 *American Journal of International Law* 240.

²⁵ Хоча варто зазначити, що СРЮ заявляло, що ці рішення Арбітражної комісії не мають юридичної сили.

сувати себе як державу – продовжувачку СРСР, таким чином опосередковано посилаючись на зазначену “теорію континуїтету”. Але щодо правомірності такої позиції є один істотний сумнів, не говорячи про те, що згодом значна кількість держав – колишніх республік СРСР (зокрема Україна) почали активно заперечувати на міжнародній арені проти РФ як продовжувачки СРСР. Річ у тому, що відповідь на питання, чи може РФ вважатись державою – продовжувачкою СРСР, міститься у двох документах: Угоді про створення Співдружності Незалежних Держав (далі – СНД)²⁶ та Рішенні Ради Голів Держав СНД²⁷. Але для мети “теорії континуїтету” ці документи містять діаметрально різні положення. Відповідно до Угоди про створення СНД – СРСР припинив своє існування і відповідно всі держави мають розглядатись як нові держави (окрім Латвії, Литви та Естонії, які правомірно вважали себе анексованими, і таким чином у 1991 р. відновили свій суверенітет; та (для цілей членства в ООН) України та Білорусі, які є засновницями та членами ООН з моменту її створення). З іншого боку, Рішення Ради Голів Держав СНД передбачало, що держави – члени СНД підтримують РФ у тому, що вона є продовжувачем членства СРСР в ООН. Питання дійсності та юридичних наслідків цих документів ґрунтовно дослідив М. Буроменський²⁸, тому не має сенсу детально їх аналізувати. Висновуючи, варто зазначити, що дії РФ, разом із положеннями зазначених вище документів та позиціями держав – колишніх республік СРСР, як мінімум створюють правову невизначеність у питанні правомірності зайняття РФ місця СРСР в ООН навіть у межах “теорії континуїтету”.

Ситуацію погіршує те, що протягом більш ніж тридцяти років РФ працювала в межах ООН саме в статусі продовжувача СРСР, що може стати підставою для аргументу про мовчазну згоду ООН і держав-членів щодо такого статусу РФ (як варіанту імпліцитної згоди або звичаєвого визнання). Питання місця РФ обтяжено її статусом постійного члена Ради Безпеки ООН, і тут питання політико-юридичне, оскільки може бути пов’язаним із переглядом або реформою діяльності Ради Безпеки ООН, зокрема щодо права вето та кількості держав, які повинні його мати.

За таких умов крапку в цьому питанні міг би поставити Міжнародний Суд ООН, але він не має юрисдикцію розглядати такий спір. Правова невизначеність питання правонаступництва держав щодо членства в ООН дає змогу поставити питання про необхідність наявності юридичних критеріїв у цьому питанні. І такі критерії може встановити Міжнародний Суд ООН у межах консультативного висновку на запит, наприклад, Генеральної Асамблеї ООН. І вже потім, залежно від змісту такого консультативного висновку, можна було б ставити питання про правомірність знаходження РФ в ООН.

²⁶ Угода про створення Співдружності Незалежних Держав від 8 грудня 1991 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_077#Text> (дата звернення: 29.01.2024).

²⁷ Рішення Ради Глав Держав Співдружності Незалежних Держав від 21 грудня 1991 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_217#Text> (дата звернення: 29.01.2024).

²⁸ Буроменський (н 1) 208.

iii) призупинення членства РФ в межах ООН

Відповідно до ст. 5 Статуту ООН, якщо проти якого-небудь Члена ООН Радою Безпеки були розпочаті дії превентивного або примусового характеру, Генеральна Асамблея має право, за рекомендацією Ради Безпеки, припинити здійснення прав і привілеїв, що належать йому як Члену ООН²⁹.

Таким чином, для того щоб призупинити членство РФ в ООН, необхідно здійснити такі дії: i) рішення Ради Безпеки щодо здійснення превентивних або примусових дій проти РФ; ii) рекомендація Ради Безпеки Генеральній Асамблеї призупинити членство РФ; та iii) відповідне рішення Генеральної Асамблеї.

Очевидно, що за існуючого вето РФ у межах ООН така процедура не може бути виконаною.

У частині повноважень представників РФ може бути реалізований сценарій із неприйняттям їх повноважень, як це свого часу було зроблено з делегацією ПАР у 1974 р. Нагадаємо, що в 1974 спочатку Генеральна Асамблея відмовилась прийняти повноваження делегації ПАР, а згодом ухвалила рішення про призупинення членства ПАР в ООН³⁰, яке тривало до 1994 р. Слід відзначити, що ці дії були реалізовані за доволі істотного спротиву США та інших “впливових” держав³¹.

Відповідно до Правил процедури Генеральної Асамблеї рішення щодо прийнятності повноважень делегації ухвалює Генеральна Асамблея за подання Комітету із повноважень перед початком кожної сесії Генеральної Асамблеї³². З огляду на підтримку України в ООН видається цілком можливим успішно поставити це питання в межах як Комітету із повноважень, так і Генеральної Асамблеї.

Недопущення делегації РФ до сесії Генеральної Асамблеї ООН вже само собою буде достатнім кроком для обмеження діяльності РФ у межах цієї організації. Водночас це відкриє шлях до призупинення членства або виключення РФ з ООН, адже у РФ вже не буде можливості застосувати право вето в Раді Безпеці ООН. У цьому випадку все залежатиме від того, чи застосують інше постійні члени Ради Безпеки ООН своє право вето.

Висновки. З огляду на положення статутних документів ООН та існуючу ситуацію, фактично є три шляхи впливу на членство РФ в ООН: i) виключення РФ з ООН; ii) розгляд питання про правомірність правонаступництва РФ щодо місця СРСР в ООН; та iii) призупинення членства РФ у межах ООН.

Виключення або призупинення членства РФ в ООН, з огляду на наявність у неї права вето в Раді Безпеці, нині неможливо. Проте ці заходи мо-

²⁹ Статут Організації Об'єднаних Націй (н 5).

³⁰ UN Against Apartheid (United Nations) <https://www.un.org/en/events/mandeladay/un_against_apartheid.shtml> (accessed: 28.01.2024).

³¹ Teltsch K, 'South Africa Is Suspended by U.N. Assembly, 91–22' (*The New York Times*, 13.11.1974) <<https://www.nytimes.com/1974/11/13/archives/south-africa-is-suspended-by-un-assembly-9122-un-session-barssouth.html>> (accessed: 28.01.2024).

³² The Rules of Procedure of the General Assembly, 1976, A/520/Rev.20 <<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/592/76/PDF/N2259276.pdf?OpenElement>> (accessed: 29.01.2024).

жуть бути реалізовані за умови реалізації сценарію, який був застосований до делегації ПАР у 1974 р., а саме – неприйняття повноважень від російської делегації та її не допуск до діяльності в межах сесії Генеральної Асамблеї ООН. У цьому випадку стає можливим розгляд питання про виключення або призупинення членства РФ в ООН у межах Ради Безпеки з наступною передачею відповідної рекомендації Генеральній Асамблеї ООН. Проте такий сценарій істотно залежить від політичних чинників, зокрема можливості Комітету з повноважень Генеральної Асамблеї надати відповідні рекомендації щодо неприйняття повноважень делегації РФ.

Сценарієм, який мінімізує політичний чинник, є запит від Генеральної Асамблеї до Міжнародного Суду ООН про надання консультативного висновку щодо правових підстав та умов правонаступництва держав щодо членства в ООН. Залежно від відповіді Міжнародного Суду ООН на це питання може виникнути можливість поставити питання про неправомірність правонаступництва РФ місця в ООН у правовій площині.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Crawford J, *The Creation of States in International Law* (2nd edn, Oxford University Press 2006).

Journal articles

2. Degan V, “Correspondents” Agora: U.N. Membership of the Former Yugoslavia’ (1993) 87 *American Journal of International Law* 240.
3. Jovanovic V, ‘The Status of the Federal Republic of Yugoslavia in the United Nations’ [1997] 21 (5) *Fordham International Law Journal* 1719.
4. Mathernovi K. ‘Federalism That Failed: Reflections on the Disintegration of Czechoslovakia’ (1993) 1 *New Europe Law Review* 477.
5. Misra K, ‘Succession of States: Pakistan’s Membership in the United Nations’ (1965) 3 *Canadian Yearbook of International Law* 281.
6. Schachter O, ‘The Development of International Law Through the Legal Opinions of the United Nations Secretariat’ (1948) 25 *British Yearbook of International Law* 91.
7. Scharf M, ‘Musical Chairs: The Dissolution of States and Membership in the United Nations’ [1995] 28 (1) *Cornell International Law Journal* 29.
8. Buromenskyi M. ‘Mizhnarodno-pravovi problem postynogo chlenstva Rossiyskoy Federatsyi v Radi Bezpetsi OON’ (2014) 1 *Journal of the South Regional Center of National Academy of Legal Sciences of Ukraine* 208.
9. Tymchenko L., Kononenko V. ‘Polityco-pravovi uroky viyny: mizhnarodna bezpeka potrebu reform OON’ (2023) (Spec. edition) *Ukrainian Journal of International Law* 168.

Newspaper articles

10. Kuleba D. ‘Ukrainian Foreign Minister Dmytro Kuleba: Russia must be removed from the United Nations Security Council’ (*The Hill*, 15.03.2023) <<https://thehill.com/opinion/international/3900628-ukrainian-foreign-minister-dmytro-kuleba-russia-must-be-removed-from-the-united-nations-security-council>> (accessed: 28.01.2024).

11. Ogryzko L. 'Ukraine's case on expelling Russia from the UN' (*The Kyiv Independent*, 28.06.2023) <<https://kyivindependent.com/lesia-ogryzko-ukraines-case-on-expelling-russia-from-the-un>> (accessed: 28.01.2024).
12. Solomko I. 'Rada Bezpeky OON ne gotova navit govoryty pro pozbavlennia RF vsikh povnovazhen – interv'iu z poslom Ukrainy pry OON Kyslytseu' (*The Voice of America*, 01.01.2024) <https://www.holosameryky.com/a/interview_kyslytsya_oon/7420541.html> (accessed: 28.01.2024).
13. Teltsch K. 'South Africa Is Suspended by U.N. Assembly, 91–22' (*The New York Times*, 13.11.1974) <<https://www.nytimes.com/1974/11/13/archives/south-africa-is-suspended-by-un-assembly-9122-un-session-barssouth.html>> (accessed: 28.01.2024).

Zakhar Tropin

INSTITUTIONAL MECHANISMS FOR REVIEW
OF MEMBERSHIP/LIMITATION OF PARTICIPATION/EXCLUDING
OF RUSSIAN FEDERATION FROM THE UNITED NATIONS

ABSTRACT. In scientific literature the issues of legality of Russian Federation succession in the UN, excluding of RF from the UN or suspension of its membership are considered separately or in context of the general question of the UN reformation. On the other hand, from the practical standpoint these issues are not divided and are raised as one request for the limitation or termination of RF activity within the UN. Besides almost always specialists mention that this issue is political one and, respectively, existence of political will shall be sufficient ground for the termination/suspension of RF membership in the UN. However, participation of state in the UN or suspension of its membership is not completely a political question and seriously depends on legal instruments of this organisation.

The purpose of this article is consideration of legal aspects of the issue of RF termination/suspension of membership in the UN and investigation of all variants of achieving this goal, considering statutory documents and practice of the organisation, and specification of the most successive approaches in limitation of RF participation within the UN.

Considering statutory documents of the UN and situation in question there are three possible ways of influence of RF participation in the UN: i) excluding of RF from the UN; ii) rising of issue of legality of RF succession of USSR membership in the UN; and iii) suspension of RF membership in the UN.

Termination or suspension of RF membership in the UN taking into account its veto right in the Security Council to date is impossible. However, these actions may be taken if scenario which was implemented to SAR in 1974 would be implemented – namely non-acceptance of RF delegation credentials and non-admission for it to participate in the activity of the General Assembly session. In this case it will be possible to raise within the Security Council of the issue of RF suspension or termination of membership with further transference of respective recommendation to the General Assembly. However, this route largely depends on political reasons for instance possibility of GA Credentials Committee to give respective recommendations on non-acceptance of RF delegation credentials.

The scenario which minimize political factor is request of the General Assembly to the International Court of Justice to give advisory opinion on legal grounds and conditions of state succession of membership in the UN. Depending on the ICJ answer it may be possible to raise within the legal dimension issue of RF illegal succession of USSR seat in the UN.

KEYWORDS: law of international organisations; succession of states; the United Nations; peaceful settlement of international disputes; International Court of Justice; aggression of Russian Federation; law of international security.